

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/80/2019
Identifikačné číslo spisu: 2607217129
Dátum vydania rozhodnutia: 20.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2607217129.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: MARKO GAS s. r. o., so sídlom Pasienková 7, Bratislava, IČO: 35 840 323, zastúpený: Michal Mrva - advokátska kancelária, s. r. o., Trenčianska 38 - mestská časť Ružinov, Bratislava, IČO: 50 145 860, proti žalovanému: MONTPETROL, spol. s r. o., so sídlom Petroveská ul. č. 187, Gbely, IČO: 36 238 821, zastúpený advokátom JUDr. Eubomirom Vánekom, so sídlom Potočná 169/85, Skalica, o zaplatenie 34.882,92 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 3Cb/358/2008, o dovolaní žalovaného proti Krajského súdu v Trnave č. k. 21Cob/63/2018-742, zo dňa 29. októbra 2018 v spojení s opravným uznesením č. k. 21Cob/63/2018-853, zo dňa 12. novembra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 21Cob/63/2018-742, zo dňa 29. októbra 2018, v spojení s opravným uznesením č. k. 21Cob/63/2018-853, zo dňa 12. novembra 2019, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Skalica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 3Cb/358/2008-669 zo dňa 14. februára 2018 v spojení s opravným uznesením č. k. 3Cb/358/2008-844 zo dňa 1. augusta 2019, rozhodol tak, že žalobu o zaplatenie 33.223,22 eur so 14,75 % úrokom z omeškania od 1.6.2007 zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania.

2. Žalobca v žalobnom návrhu svoj nárok odvodzoval od prác vykonaných na základe objednávky č. XX/XXXXXX zo dňa 11.1.2006 (čo následne v konaní bolo predmetom korekcie označenia objednávky - pozn. dovolacieho súdu), na základe ktorej vykonal zemné práce a dovoz piesku na stavbu Bratislava - Stará Vajnorská. Práce objednané žalovaným vykonal a odmenu si uplatnil faktúrou č. XXXX/XXX zo dňa 26.1.2007 spolu vo výške 1.050.883,- SK, ktorú žalovaný počas celého konania rozporoval.

3. Žalovaný sa v konaní bránil tým, že si objednal len výkopové práce a popieral objednávku ďalších vykonaných prác, ktoré boli vykonávané ako reklamácia pre spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel a. s. (ďalej len „SPP a. s.“), ktorú žalovaný neuznal. Žalovaný mal za to, že práce žalobca vykonal pre SPP a. s. Písomná zmluva medzi stranami uzavretá nebola.

4. V poradí štvrtým rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktoré bolo predmetom odvolacieho prieskumu dovolaním napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu, prvoinštančný súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že vychádzal z odvolacím súdom skôr vyslovených záverov týkajúcich sa dokazovania, záverov o existencii platnej zmluvy o dielo založenej objednávkou č. XX/XXXXXX. zo dňa 9.10.2006 a záveru o tom, že uplatnený nárok nie je premlčaný. Vo svojom rozhodnutí zhrnul výsledky rozsiahleho dokazovania, ako listinami, svedkami, tak aj znaleckým posudkom. Dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o obsahu zmluvy o dielo vo vzťahu k rozsahu objednaných prác, čo odôvodnil poukazom na rozpornosť pokynov a nejednoznačnosť komunikácie medzi konateľmi žalovaného, ako aj s poukazom na to, že dielo žalovanému nebolo nikdy odovzdané. Zároveň vyslovil, že v čase vzniku zmluvy nemohli strany poznať rozsah prác, keďže išlo o reklamáciu vo vzťahu k SPP a. s., a aj z objednávky vyplývalo, že na vykonanie prác mal žalobca nastúpiť vždy len po telefonickej dohode s konateľom „žalobcu“ (zrejme malo byť v odôvodnení s konateľom žalovaného - pozn. odvolacieho súdu). Dokazovanie k odsúhlaseniu prác žalovaným záznamami v stavebnom denníku a výpoveďami svedkov súd prvej inštancie vyhodnotil tak, že nevidí rozumný dôvod, prečo konateľ po odsúhlasení prác a nákladov tieto neprevzal, a prečo by ich bolo potrebné ešte raz odsúhlasovať. V konečnom dôsledku súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca nepreukázal ani výšku ceny diela jednostranne žalobcom vyúčtovanú podľa cenníka ODIS, keď dohoda o použití takéhoto cenníka preukázaná nebola. Podporne poukázal na rozhodnutia primátora hlavného mesta Bratislava s tým, že tieto boli vydané na základe žiadostí SPP a. s., ktorý bol za vykonané zásahy zodpovedný. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že nebolo preukázané vo vzťahu k rozsahu prác napríklad ani to, koľko zamestnancov žalobcu sa na prácach podieľalo alebo aký počet subdodávateľov použil, a aké finančné prostriedky za týmto účelom vynaložil. Poukázal na závery znaleckého dokazovania, z ktorého vyplynulo, že pri označení vykonania zemných prác mohla žalobcovi vzniknúť pohľadávka iba na zaplatenie sumy 26.160,27 eur, pričom nie je zrejmé, akým právnym titulom sa žalobca domáha úhrady zvyšných 8.722,23 eur.

5. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 21Cob/63/2018-742, zo dňa 29. októbra 2018, v spojení s opravným uznesením č. k. 21Cob/63/2018-853, zo dňa 12. novembra 2019, a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 33.223,22 eur so 14,75% úrokom z omeškania od 26.02.2007 do zaplatenia a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v celom rozsahu.

6. Odvolací súd na pojednávaní zopakoval potrebné dokazovanie, prehodnotil tak vykonané dokazovanie ako aj právne posúdenie veci. Dospel k záveru, že odvolaniu je potrebné vyhovieť, a to najmä s poukazom na závažné vady, ktorými prvoinštančné rozhodnutie trpí, je nelogické, vnútorne si odporuje a právne závery nezodpovedajú skutkovým zisteniam. Odvolací súd poukázal na základné skutočnosti, a to existenciu objednávky na vykonanie zemných prác na plynovode Vajnorská v Bratislave, v súvislosti s haváriou a opravou plynovodu počas záručnej doby, pričom objednávka zo dňa 9.10.2006 je základom zmluvy o dielo medzi stranami. Žalovaný však popiera nárok uplatnený v konaní s tým, že práce v rozsahu uplatnenom žalobou si u žalobcu neobjednal. Odvolací súd zdôraznil, že žalovaný v konaní nepoprel, že žalobca tieto práce vykonal, popieral však to, že ich objednal v žalovanom rozsahu s tým, že si objednal výlučne vykopanie jám pre zistenie dôvodu poruchy na plynovode vo vzťahu k uplatnenej reklamacii SPP a. s. Odvolací súd za významný považoval znalecký posudok č. 34/2010, ktorý vysvetľuje pojem „zemné práce“, vo vzťahu k pojmu „výkopové práce“, keďže obranou žalovaného bolo to, že v objednávke uvedené zemné práce mali byť len práce súvisiace s vykopávaním jám, bez uvedenia terénu do pôvodného stavu. Znalec posudkom však takúto obranu žalovaného vyvrátil. S poukazom na ust. § 536 a § 549 ObZ odvolací súd (s poukazom na ním už vyslovené právne závery v predchádzajúcich kasačných rozhodnutiach a s poukazom na vykonané dokazovanie) skonštatoval, že medzi stranami sporu akceptáciou objednávky č. XX/XXXXXX zo dňa 9.10.2006 došlo k uzavretiu ústnej zmluvy o dielo na zemné práce, v znaleckom posudku označené ako položky č. 1 až 24, uvedené v Prehľade rozpočtových nákladov zo dňa 9.1.2007.

7. Odvolací súd vyslovil, že uznaním nároku na zaplatenie odplaty za vykopanie jám žalovaným mal za

preukázané, že žalobca bol na začatie prác žalovaným riadne vyzvaný. Vykonaný rozsah prác a dohoda o cene, ktoré žalovaný rozporoval, bola odvolaciemu súdu dostatočne preukázaná použitím cenníka ODIS Žilina, keď samotný žalovaný na pojednávaní uviedol, že tento cenník pozná a používa, hoci žalobcovi nedal súhlas na jeho použitie pri účtovaní sporných prác. Odvolací súd zdôraznil, že vzal do úvahy špecifiká stavebnej činnosti a osobitosť vzniknutej situácie spôsobenú haváriou na plynovode a považoval za bežné, že žalobca ako zhotoviteľ začal vykonávať práce bez toho, aby mal s objednávateľom vopred dohodnuté všetky podmienky realizovaného diela a obranu žalovaného o nedostatku dohody o cene považoval za snahu zbaviť sa povinnosti plniť. Tu poukázal na existujúcu zmluvu o dielo z roku 2003 medzi žalovaným a SPP a. s., kedy sa tiež fakturovalo podľa cenníka ODIS. Výsluchmi svedkov a obsahom stavebného denníka vedeného SPP a. s. a záznamami v ňom mal za preukázané, že žalobca vykonal okrem žalovaným v objednávke uvedených zemných prác (ktoré odvolací súd vyhodnotil ako jednoznačne objednané žalovaným, za ktoré má povinnosť zaplatiť) aj ďalšie práce súvisiace s uvedením terénu do pôvodného stavu, ktorých objednanie žalovaný zásadne popieral. Tu odvolací súd vyzval strany na možné použitie ust. § 549 ods. 1 a 2 ObZ, keď mal za to, že akceptovaním týchto prác konateľom žalovaného formou podpisov v stavebnom denníku došlo k dohode o rozšírení diela.

8. Odvolací súd s prihliadnutím na vykonané dôkazy uzavrel, že žalobca má nárok i na zaplatenie zvyšku uplatneného nároku. Tu prihliadol aj na správanie žalovaného, ktorý pôvodne faktúru žalobcu, ktorou mu dielo vyúčtoval, spoločne so svojou faktúrou zaslal na preplatenie SPP a. s., ktorá ich zaplatiť odmietla, čo viedlo k vzniku daného sporu. Námietka žalovaného, že mu dielo nebolo odovzdané a nebolo teda ukončené, vyhodnotil odvolací súd ako účelovú obranu, keďže si strany nedohodli odovzдание diela formou zápisnice a žalovaný dielo odovzdal svojmu objednávateľovi - SPP a. s., a predložil mu faktúru na zaplatenie, z čoho je zjavné, že dielo bolo prevzaté konečným odberateľom. S poukazom na § 369 ObZ priznal aj požadované príslušenstvo.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť dovolania zároveň odôvodnil aj podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd v rozpore so závermi súdu prvej inštancie odlišne posúdil záväzkový vzťah strán sporu a objednávku zo dňa 9.10.2006, ako aj zápisy uvedené v stavebnom denníku, z ktorých dovodil, že žalovaný mal vedomosť o prácach, ktoré žalobca vykonával. Poukázal na to, že žalobca síce v konkrétne dni pracoval na odstraňovaní poruchy, z čoho však nemožno vyvodit', že vykonával práce podľa objednávky žalovaného a po jeho predchádzajúcom pokyne, čo počas celého konania žalovaný popieral. Dovolateľ uviedol, že „odvolací súd nesprávne právne posúdil záväzok medzi zmluvnými stranami zo dňa 9.10.2006 a výhradne zo zápisov v stavebnom denníku dôvodí, že žalobca konal na základe prechádzajúcich pokynov žalovaného. Právne závery odvolacieho súdu sú však nesprávne, nakoľko stavebný denník nie je záväzná forma objednávky, ale denník slúži v zmysle stavebného zákon ako aj v zmysle bežnej praxe pri stavbe líniových stavieb, len na evidenciu prác, ktoré sú na stavbe vykonávané.“ Dovolateľ uviedol, že odvolací súd nesprávne vychádzal z výkladu pojmov uvedených znalcom, čo však nepreukazuje skutočné dojednanie strán, keď v objednávke je formulovaná dohoda o zemných prácach bez bližšieho určenia. Práce uvedené v znaleckom posudku však neboli súčasťou dohody strán a ich rozsah zo zisteného skutkového stavu nevyplýval. Zdôraznil, že úlohou znalca nie je interpretovať dojednanie strán, keď táto úloha patrí výlučne súdu. Zo zisteného skutkového stavu nevyplývala ani dohoda o cene podľa cenníka ODIS a to, že konateľ žalovaného tento cenník pozná, neznamená, že sa so žalobcom dohodli na určení ceny s jeho použitím.

11. Dovolateľ mal za to, že prejednávacia vec nemôže byť právne posudzovaná podľa § 536 a nasl. ObZ, keď z vykonaného dokazovania nevyplýva, že strany prejavili vôľu uzavrieť zmluvu o dielo bez určenia

ceny diela, teda nedošlo k vzniku platnej zmluvy o dielo. Nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom spočíva aj v použití § 549 ods. 2 ObZ, podľa ktorého malo dôjsť k akceptácii rozšírenia realizovaných prác podpisom konateľa žalovaného v stavebnom denníku. Túto skutočnosť podľa dovolateľa nemožno považovať za dohodu o zmene diela, nakoľko „podpisom konateľ žalovaného nanajvýš potvrdil, že sa práce vykonávajú, a nie že s nimi súhlasí a že si ich vykonanie objednal“. Ďalej zdôraznil, že dielo nebolo nikdy žalovanému odovzdané, pričom odvolací súd nesprávne právne posúdil splatnosť tvrdeného nároku, keď z vykonaného dokazovania nevyplýva, že skutočne došlo k odovzdaniu diela, keď toto je nevyhnutnou podmienkou, aby sa nárok zhotoviteľa stal splatným. Tu poukázal na výpoveď zamestnanca SPP a. s. pani Klobuckej, ktorá poprela že by žalobca odovzdal dielo SPP a. s. Zo žiadneho dôkazu vykonaného súdom prvej inštancie nevyplýva kedy, kde a komu žalobca dielo odovzdal.

12. Dovolateľ zdôraznil, že objednávkou z 9.10.2006 si objednal zemné práce na zistenie príčin poruchy na plynovode a strany nerozporovali skutočnosť, že práce budú vykonávané podľa objednávky, na základe pokynu žalovaného formou predchádzajúcej telefonической výzvy. Dovolateľ poukázal na to, že samotný konateľ žalobcu na pojednávaniach 5.5.2009 a 6.6.2011 uviedol, že práce na odstraňovaní poruchy po vykopení dvoch jám zadával zamestnanec SPP a. s. - pani C.. Znova zdôraznil, že po vykopení jám a zistení príčin havárie žalovaný oznámil SPP a. s., že nezodpovedá za reklamované vady, a teda neexistuje ani dôvod a záujem žalovaného na ďalšom podieľaní sa na ich odstraňovaní a na zemných prácach v celej dĺžke plynovodu.

13. Ďalšou dovolacou námietkou bola existencia vznesenej námietky premlčania, ktorou sa odvolací súd nezaoberal a o nej nerozhodoval v napadnutom rozsudku. Námietka premlčania súvisela so zmenou žalobného návrhu zo dňa 14.11.2012, kedy žalobca žiadal o pripustenie zmeny návrhu na začatie konania s tým, že žalovaný si objednal zemné práce na základe objednávky č. XX/XXXXXX zo dňa 9.10.2006, keď v žalobnom návrhu zo dňa 21.12.2007 uvádzal objednávku č. XX/XXXXXX zo dňa 11.1.2006. Žalovaný z uvedeného dovodil, že žalobca si svoj nárok riadne uplatnil až 14.11.2012, keď v pôvodnom žalobnom návrhu vyvodzoval svoj nárok z inej objednávky. Tu uviedol poukaz na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/120/2009 bez bližšej právnej špecifikácie, akým spôsobom, a v čom vidí nesprávne právne posúdenie premlčania.

14. Zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, a teda prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP, vzhľadom dovolateľ v tom, že odvolací súd považoval za významný znalecký posudok vysvetľujúci zemné a výkopové práce, pričom však žalovaný počas celého konania namieta rozsah objednaných prác pri zisťovaní havárie plynovodu. Žalobca doposiaľ nepreukázal objednávku prác v hodnote 33.233,22 eur. Poukázal na to, že žalobca práce vykonávané na základe objednávky zo dňa 9.10.2006 ukončil dňa 20.10.2006, a to po realizovaní výkopov na miestach, ktoré označil žalovaný a po zistení, že reklamácia SPP a. s. je neopodstatnená. Ďalej žalovaný žalobcovi žiadne pokyny neudeľoval, pričom z napadnutého rozhodnutia ani nevyplýva, na základe čoho odvolací súd udeľovanie pokynov žalovaným dovodil. Práce v objednanom rozsahu v cene 1.659,70 eur boli žalobcovi uhradené a výlučne v tomto rozsahu bol vznesený nárok dovolateľom uznaný.

15. Z vykonaného dokazovania je zjavné, že v čase, keď práce žalovaný objednával, nemohol vedieť, či reklamáciu uzná a nemohol teda poznať rozsah prác, za ktoré bude zodpovedať. Nemal dôvod objednať si iné práce ako práce potrebné na zistenie príčin havárie v rozsahu dvoch jám. Z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zjavné, ako dovodil, že žalovaný si objednal zemné práce v rozsahu viac ako 800m. Keďže odvolací súd založil svoje rozhodnutie na odlišnom právnom posúdení ako súd prvej inštancie, ide o nečakané a prekvapivé rozhodnutie a svojím postupom znemožnil žalovanému realizáciu procesných práv a odoprel mu tým možnosť prieskumu správnosti nových rozhodujúcich skutkových zistení.

16. Postup odvolacieho súdu spojil s porušením práva na spravodlivý proces s poukazom na rozhodovaciu prax ESRP a judikatúru ústavného súdu. Mal zároveň za to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nespĺňa ani nároky na riadne a preskúmateľné odôvodnenie. Z rozhodnutia nie je zrejmé, z čoho odvolací súd vyvodil dohodu o rozšírení diela, odvolací súd účelovo hodnotil predložené

dôkazy a stavebnému denníku pripísal náležitosti zmluvy o dielo, resp. objednávky.

17. Na záver dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznal dovolateľovi náhradu trov konania.

18. Žalobca sa k dovolaniu písomne vyjadril a uviedol, že dovolanie podané z dôvodu podľa ust. § 420 psím. f/ CSP je neprípustné a aj nedôvodné. K dovolaciemu dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedol, že otázky uvedené v dovolaní nie sú relevantnými právnymi otázkami a ide o posúdenie obsahu právneho úkonu, vôle strán a prejavu strán, teda ide o otázky skutkové. Žalobca mal za to, že nastolené otázky sa týkajú skutkových zistení súdov nižších inštancií a nie riešenia právnej otázky v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a vzhľadom na to je dovolanie v tejto časti, tak ako ho vymedzil dovolateľ, neprípustné a nedôvodné. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval žalobca za zrozumiteľné a preskúmateľné, hodnotenie dôkazov za logické a interpretáciu právnych noriem použitých na riadne zistený skutkový stav za správnu. Za nepreskúmateľné a zmätočné a porušujúce právo na spravodlivý proces považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie. Poukázal na ustálenú prax dovolacieho súdu vo vzťahu k tvrdenej nepreskúmateľnosti rozhodnutia, ktorá nezakladá vadu zmätočnosti. Len stručne zosumarizoval kľúčové body odvolacieho rozhodnutia vedúce k záveru o povinnosti žalovaného zaplatiť uplatnený nárok, a to skutočnosť, že žalovaný riadne prevzal od žalobcu faktúru s uvedenou sumou dňa 25.1.2007, spolu s ňou aj prehľad rozpočtových nákladov a dielo ani jeho cenu žiadnym spôsobom u žalobcu nerozporoval. Žalovaný nikdy žiadne vady ani cenu diela postupom podľa ust § 562 ods. 2 a § 567 nereklamoval, žalovaný sa na predmetnej stavbe celý čas pohyboval, t. j. jeho konatelia, a presne vedel aké práce a v akom rozsahu žalobca pre neho vykonal. K otázke premlčania uviedol, že v predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu zo dňa 28.2.2014 sa táto otázka už vyriešila a záväzný právny názor odvolacieho súdu bol ten, že uplatnený nárok nie je premlčaný.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací [podľa § 35 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné.

20. Žalovaný v rozhodovanej veci vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

21. Otázka kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania bola vyriešená v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu zo dňa 21. marca 2018, sp. zn. 1VCdo/1/2018, ktorým bol prekonaný pôvodný názor uvedený v uznesení veľkého senátu zo dňa 19. apríla 2017, sp. zn. 1VCdo/2/2017. Veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo výroku uznesenia sp. zn. 1VCdo/1/2018 vyslovil, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že Civilný sporový poriadok kumuláciu dôvodov prípustnosti dovolania v dovolaní výslovne nevyklucuje (nezakazuje) a výslovne neupravuje ani sankciu postihujúcu dovolateľa v podobe veľkým senátom formulovaného pravidla v rozhodnutí sp. zn. 1VCdo/2/2017, že pri kumulácii dôvodov prípustnosti dovolania sa dovolací súd obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, t. j. že dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 421 CSP sa vôbec nezaoberá - neprihliada naň (akoby vôbec uplatnený nebol). Zákaz kumulácie dovolacích dôvodov (správne má byť dôvodov prípustnosti dovolania - pozn. dovolacieho súdu) podľa označených ustanovení nemožno vyvodiť ani rozumným teleologickým výkladom, resp. nijakým ústavne konformným výkladom.

22. Právne závery vychádzajúce z uznesenia z 19. apríla 2017, sp. zn. 1VCdo/2/2017 o neprípustnosti kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania boli taktiež prekonané uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) z 25. apríla 2018, sp. zn. Plz. ÚS 1/2018. V zmysle uvedeného rozhodnutia, pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP a najvyšší súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, poruší tým právo na

prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

23. Rešpektujúc právny názor vyslovený v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia z 21. marca 2018, sp. zn. 1VCdo/1/2018 v súlade s ustanovením § 48 ods. 3 prvá veta CSP a vychádzajúc zo skutočnosti, že jednotlivé senáty ústavného súdu sú podľa ustanovenia § 6 zákona o ústavnom súde pri svojom rozhodovaní viazané právnym názorom vysloveným v uznesení pléna ústavného súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. Plz. ÚS 1/2018, pristúpil súd k skúmaniu prípustnosti dovolania tak z hľadiska dovolateľom namietanej vady zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ako aj k skúmaniu (nesprávneho) právneho posúdenia veci odvolacím súdom z hľadiska dovolateľom vyvodzovanej prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 CSP (rovnako rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Obdo 34/2018).

24. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

25. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

26. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho v súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa ods. 2, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP upravuje kedy je prípustné dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Dovolanie prípustné podľa tohto ustanovenia možno zdôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia veci súdom.

27. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

28. Dovolateľ vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP videl najmä v nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolateľ aj v tom, že sudy nižšej inštancie neprihliadli na ním vznesené námietky rozhodujúce pre zaujatie správneho právneho záveru v merite veci, čo malo za následok, že toto konanie zaťažili vadou podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

29. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR.

30. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú:

1/ nesprávny procesný postup súdu,

2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň

3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

31. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie sú zásadne „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov.

32. Vzhľadom na pretrvávajúcu nejednotnosť nazerania senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na procesné dôsledky nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu bolo na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016 a jeho závery sú aplikovateľné aj pre účely posúdenia prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

33. Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

34. Dovolací súd v súvislosti so záverom o zmätočnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré je nevyhnutne spojené s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, a s poukazom na vady konania, ktoré sa doposiaľ vyskytli, a ktoré viedli dovolací súd k záveru o potrebe vyhovieť dovolacím námietkam vzneseným žalovaným, v nasledovnom sumarizuje priebeh konania a závery súdov oboch nižších inštancií s poukazom na vady, ktoré viedli k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces s tým, že práve zmätočný priebeh konania a nedostatočné odôvodnenie zmeňujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu prispel k tomu, že doposiaľ nebola správne vyriešená základná právna otázka, ktorá tvorí predmet tohto konania, a to požiadavka zákonne súladnej interpretácia dojednania o predmete a cene diela výkladovými pravidlami obsiahnutými v ust. § 266 Obchodného zákonníka, čo viedlo k nesprávnemu záveru odvolacieho súdu o vzniku platnej zmluvy o dielo medzi stranami.

35. Súd prvej inštancie prvým rozsudkom zo dňa 12.10.2011 žalobe v celom rozsahu vyhovel, odvolací súd toto rozhodnutie následne zrušil z dôvodu, že prvoinštančný súd oprel svoje rozhodnutie a dôvodnosť o objednávku č. XX/XXXXXX, ktorá sa však na vykonané práce nemohla vzťahovať.

36. Následne súd prvej inštancie pripustil zmenu žalobného návrhu na základe návrhu žalobcu zo dňa 12.11.2012, a druhým rozsudkom zo dňa 6.2.2013 žalobu v celom rozsahu zamietol s poukazom na námietku premlčania vznesenú žalovaným. Námietka premlčania súvisela s pripustením zmeny žalobného petitu vo vzťahu k upresneniu označenia objednávky, ktorá mala dať základ uplatnenému nároku. Následne krajský súd toto rozhodnutie opätovne zrušil s tým, že je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie a s konštatovaním, že nejde o premlčanie, keďže objednávka samotná nebola predmetom žaloby, ale založila vznik záväzkového vzťahu - zmluvy o dielo na vykonanie zemných prác, pričom podľa doloženého znaleckého posudku do zemných prác spadajú aj výkopové práce. Zároveň konštatoval, že vykonávanie týchto prác nemá relevantný súvis s tým, že žalovaný uvedenú reklamáciu

SPP a. s. neuznal. Odstránenie procesného nedostatku, súvisiaceho s označením objednávky v žalobe, tak nemožno považovať za nové plynutie času vo vzťahu k nároku uplatnenému v konaní a nejde o zmenu žaloby v zmysle ust. § 95 OSP.

37. V poradí tretím rozsudkom zo dňa 14.9.2016 súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 1.659,70 eur s úrokom z omeškania od 1.6.2007 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena vo vzťahu k dohode o cene diela, pričom priznaná suma zodpovedá uznaniu záväzku samotným žalovaným, čo tento ani nerozporoval. V konaní zostalo sporným, čo presne majú byť objednané zemné práce, pričom zo znaleckého posudku č. 34/2010 vyplýva, že tieto zahŕňajú aj výkopové práce a pracovné postupy, ktoré na stavbe boli reálne vykonané. Súdu bol predložený aj stavebný denník vedený zamestnancom SPP a. s., ktorý denne podpisoval konateľ žalovaného. Túto skutočnosť vyhodnotil súd prvej inštancie za nedostatočnú pre osvedčenie toho, aké práce boli žalovaným skutočne objednané. Následne odvolací súd opätovne zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti z dôvodu nepreskúmateľnosti úvah súdu prvej inštancie.

38. Odvolací súd s kasačnou záväznosťou vyslovil právne závery vo vzťahu k uplatnenému nároku, a to, že dňa 9.10.2006 došlo k vzniku záväzkového vzťahu, a to k zmluve o dielo podľa § 536 a nasl. ObZ s predmetom vykonanie zemných prác na plynovode Vajnorská, pričom výklad pojmu zemné práce učinil znalec a tieto skutočnosti teda v konaní nie sú rozporné. Žalovaný mal vedomosť o všetkých vykonaných činnostiach, čo je zjavné zo stavebného denníka a súd prvej inštancie sa s touto skutočnosťou vo svojom rozhodnutí nedostatočne zaoberal. Odvolací súd zaviazal súd prvej inštancie vykonať dokazovanie v rozsahu žalobcom navrhovaného dokazovania vo vzťahu k určeniu obvyklej ceny. Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vo vyhovujúcej časti prvoinštančného rozhodnutia zostala predmetom konania po vrátení veci kasačným rozhodnutím odvolacieho súdu suma 33.223,22 eur s prísl.

39. Napokon, po zamietajúcom rozhodnutí súdu prvej inštancie (v poradí štvrtom), odvolací súd pristúpil k zmene celkového posúdenia skutkového stavu a prijal zmeňujúce rozhodnutie, zaviazal žalovaného k úhrade celej žalovanej sumy, a to s oporou v nasledovných záveroch:

a. V súvislosti s kľúčovým pojmom, ktorý spôsobil rozpor medzi stranami vo vzťahu k povinnosti úhrady za vyhotovené dielo (v kontexte obrany žalovaného spočívajúcej v rozporovaní ako dohody o rozsahu diela tak jeho cene) odvolací súd uzavrel, že pre posúdenie pojmu „zemné práce“ a „výkopové práce“ je významný znalecký posudok č. 34/2010. Odvolací súd konštatoval, že „podľa vysvetlenia uvedených technických výrazov znalcom“ sú výkopové práce pracovné procesy, ktoré „patria pod zemné práce a sú ich súčasťou“. Uzavrel, že „uvedeným odborným stanoviskom znalca sa odstránil rozpor v tvrdení L. V. ml., ktorý vystavil objednávku pre žalobcu na zemné práce“, a ktorý tvrdil, že pod zemnými prácami chápe len vykopanie jám. Ďalej k interpretácii uvedeného sporného pojmu odvolací súd neuvádza žiadne závery.

b. V bode 27. rozhodnutia výslovne konštatuje, že akceptáciou objednávky č. XX/XXXXXX došlo k uzatvoreniu zmluvy o dielo v ústnej forme, predmetom ktorej bolo vykonanie zemných prác, za ktoré je potrebné považovať práce, ktoré znalec označil v znaleckom posudku ako položky č. 1 až 24. Odvolací súd teda použitím technickej definície dospel k záveru o existencii dohody strán na rozsahu diela takémuto pojmu zodpovedajúcej. K dohode o cene, ktorá podľa odvolacieho súdu takisto medzi stranami vznikla, uviedol, že berie do úvahy špecifiká stavebnej činnosti a stavebnú prax a považuje za bežné, že zhotoviteľ začne s prácami bez toho, aby mal s objednávateľom vopred odsúhlasené všetky podmienky realizovaného diela a tvrdenie žalovaného o nedostatku dohody o cene považoval za snahu zbaviť sa povinnosti plnenia. Za dôkaz svedčiaci o existencii dohody o cene diela považoval zmluvu o dielo medzi žalovaným a SPP a. s. z roku 2003, kde sa fakturovalo tiež podľa cenníka ODIS.

40. Z uvedených záverov odvolacieho súdu vlastne vyplýva, že použitím výkladu znalca k určitému pojmu dovodil existenciu dohody o rozsahu diela, hoci rozporne k tomu následne uvádza, že takýto rozsah nemohol byť v čase spornej objednávky stranám známy a považuje to za obvyklé. Následne cenu diela dovodzuje zo zmluvy medzi odlišnými účastníkmi, kde cena bola založená na určitej cenotvorbe,

cenníku. V podstate subsumuje pojem dohody o cene diela, ktorá je obligatórnou súčasťou zmluvy o dielo, pod dohodu o cenníku, opomínajúc, že cena diela má zodpovedať jeho rozsahu a cenník môže byť len pomôckou k dosiahnutiu určitej, zrozumiteľnej a vážnej dohody medzi stranami (tu s poukazom na základné náležitosti platných právnych úkonov formulovaných občianskym zákonníkom).

41. Ďalším nepreskúmateľným tvrdením, vnútorne si odporujúcim, je záver formulovaný v bode 31. napadnutého rozhodnutia, kedy odvolací súd bez ďalšieho osvetlenia svojich záverov konštatuje, že okrem objednaných zemných prác o vykonaní ktorých nie sú podľa odvolacieho súdu pochybnosti, vykonal žalobca aj ďalšie súvisiace práce, kedy aplikáciou § 549 ods. 1 a 2 ObZ uzavrel, že tým došlo k dohode o rozšírení diela.

42. Odvolací súd teda tvrdí, že strany vlastne nepoznali predmet a rozsah diela, tento musel byť zisťovaný až znaleckým posudkom, napriek tomu dohodu o predmete diela považoval za platnú a navyše ešte postupom podľa § 549 dovodil existenciu ďalšej dohody na rozšírení diela. Existenciu takejto dohody podporil tvrdením, že žalovaný mal vedomosť o tom, aké práce a v akom rozsahu žalobca pri odstraňovaní poruchy diela vykonáva, pretože tam dennodenne chodil a pripájal svoj podpis do stavebného denníka, a vyhotovenú faktúru zaslal na preplatenie SPP a. s. Žiadnu ďalšiu argumentáciu odvolací súd na podporu svojich tvrdení, ktoré sú diametrálne odlišné so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, neuvádza.

Záverov dovolacieho súdu

43. Dovolací súd akcentuje, že pre platnosť zmluvy o dielo tak, ako to formuluje kogentná právna úprava v ust. § 536 ObZ, je nevyhnutné v čase vzniku zmluvy o dielo ako platného právneho úkonu poznať jeho presný obsah, rozsah a najmä dohodu o cene, ktorá môže absentovať výlučne v prípade, že sa na tom zmluvné strany dohodli.

44. Vo veci prejednávanej však odvolací súd z uvedeného postupu a princípov vybočuje spôsobom, ktorý v konečnom dôsledku spôsobil nepreskúmateľnosť jeho úvah a tým procesnú vadu zmätočnosti jeho rozhodnutia. Odvolací súd ustálil, že došlo k platnému uzavretiu zmluvy o dielo čo do určenia jej predmetu, tu za použitia výkladu učiného znalcom, tak čo do ceny, kedy malo dôjsť k jej dohode tak, že obom stranám bol známy a v praxi nimi používaný cenník, ktorý zhotoviteľ k vyčísleniu konečnej ceny použil. Logika takejto úvahy sa vymyká spôsobu, akým má súd z vykonaného dokazovania vyvodiť skutkový stav zodpovedajúci dokazovaniu, nevykazuje preskúmateľnú logickú úvahu v kontexte toho, ako mohlo dôjsť k súladnému prejavu vôle strán pri súčasnom konštatovaní, že v oboch podstatných zložkách zmluvy sú rozporné tvrdenia a dokonca samotný odvolací súd konštatuje, že v momente, kedy mala zmluva vzniknúť (prijatím objednávky) nemohol byť rozsah diela a ani jeho konečná cena známe.

45. Úlohou znalca v konaní nemôže byť interpretácia zmluvnej dohody medzi stranami, úlohou znalca je výlučne v skutkovej rovine posúdenie takých skutočností, pri objasnení ktorých je nevyhnutná určitá vyššia miera odborných znalostí. Za určitých okolností je možné znaleckým posúdením pomôcť nájsť aj odpovede na určité terminologické nezhody, či diskrepancie v tvrdeniach strán, nemožno ním však nahrádzať existenciu dohody, zhody vôle a jej prejavu účastníkov právneho úkonu, tu skutočne treba postupovať výlučne v intenciách formulovaných v ust. § 266 ObZ, čo odvolací súd opomenul (k tomu bližšie v odôvodnení týkajúcom sa nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v bodoch 56 a nasl. tohto rozhodnutia).

46. Vo vzťahu k cene diela platí, že vôľa strán uzavrieť zmluvu o dielo aj bez dohody o cene, resp. o spôsobe jej určenia, musí existovať v čase vzniku zmluvy, nielen počas prípravy a rokovania o zmluve. Ak bude zmluva o dielo platne uzavretá aj bez dohody o cene, resp. spôsobe jeho určenia, uplatní sa pravidlo vyjadrené v ustanovení § 546 ods. 1 (obdobne viď Patakyová, M. a kol.: Obchodný zákonník. Komentár. 5. vydanie. Bratislava. C. H. Beck 2016, str. 1424).

47. Všeobecne je v doktríne prijímaný názor týkajúci sa potreby určítosti ceny už v momente vzniku zmluvy od dielo a výslovná dohoda v prípade, že strany chcú uzavrieť zmluvu bez jej určenia. Napr. z ďalšieho renomovaného komentára (prof. Oľgy Ovečkovej) výslovne vyplýva, že podmienkou vzniku zmluvy je výslovný prejav vôle účastníkov zmluvného vzťahu (nie opomenutie prejavu vôle uviesť výšku ceny alebo spôsob jej určenia) o uzavretí zmluvy bez určenia ceny. Ak návrh zmluvy neobsahuje žiadny údaj o cene a aj keď bol návrh zmluvy prijatý v plnom rozsahu bez uvedenia ceny alebo spôsobu jej určenia, napriek dohode strán o celom obsahu zmluvy, zmluvu nemožno považovať za platne uzavretú, lebo neobsahuje výslovný prejav vôle o uzavretí zmluvy bez určenia ceny. Nečinnosť zmluvných strán pri vyjadrení prejavu vôle, že chcú uzavrieť zmluvu aj bez určenia ceny, nie je možné vykladať tak, že predstavuje konkludentný súhlas s takouto dohodou. (Ovečková, O. a kol.: Obchodný zákonník. Veľký komentár. Zväzok II. Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2019 str. 868)

48. Napokon k úvahe o možnej aplikácii ust. § 549 ods. 2 ObZ na cenu, ktorá mala byť cenou za dohodnuté navyše práce podľa úvahy odvolacieho súdu, ktorý takúto dohodu vyvodil zo skutočnosti, že žalovaný bol o prácach informovaný, dovolací súd musí rovnako konštatovať, že takáto aplikácia právnej normy na zistený skutkový stav je neprípustná - dohoda je predsa stret zhody vôle, nie faktický úkon jednej strany spočívajúci v získaní vedomosti o tom, že druhá strana niečo vykonáva bez toho, aby existoval prejav oferty a jej akceptácie.

49. Zhotoviteľ v prípade postupu podľa § 549 odsek 2 ObZ musí byť schopný preukázať oprávnenosť požadovaných prác vykonaných navyše oproti dohodnutému predmetu zmluvy a ich vplyv na zmenu dohodnutej ceny, pričom pre tento postup je nevyhnutný predpoklad dosiahnutia vzájomnej dohody o zmene (rozšírení) diela a aj v tomto prípade je druhou nevyhnutnou podmienkou pre vznik záväzku objednávateľa zaplatiť zvýšenú cenu účelnosť vynaložených nákladov spojených s takouto zmenou (obdobne vid' napríklad aj interpretáciu v rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32 Odo 1043/2005 k totožnému ustanoveniu Obchodného zákonníka).

50. Zásada *potius valeat actus quam pereat* ako dominujúci princíp výkladu smerujúceho prioritne k platnosti úkonu nie je bezhraničná. Aj dovolací súd túto zásadu vo svojej rozhodovacej činnosti preferuje (tu tradične citujúc rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 15/2014, sp. zn. I. ÚS 640/2014), nemožno však považovať za primeraný taký výklad vedúci k platnosti určitého úkonu, ktorý popiera faktické okolnosti jeho vzniku a zhodu vôle strán, ktorá má byť dosiahnutá pre účely naplnenia podstatných častí zmluvy, a túto nahrádzať výkladom prostredníctvom tretej osoby, určenej len na posudzovanie sporných skutočností, na ktoré treba špecifické odborné znalosti, teda znalca.

51. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach zdôrazňuje, že právny úkon je neurčitý, a teda neplatný, vtedy, ak je vyjadrený prejav vôle síce po jazykovej stránke zrozumiteľný, avšak nejednoznačný a tým zostáva neurčitý jeho vecný obsah (vrátane predmetu dohody), pričom neurčitosť tohto obsahu nemožno odstrániť a preklenúť ani s použitím výkladových pravidiel (§ 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka) (vid' napr. sp. zn. 4 Cdo 119/2011). Rovnaký postup platí aj pre obchodnoprávne vzťahy s výhradou aplikácie postupu podľa § 266 ObZ. Zároveň nemožno ani v obchodnoprávných vzťahoch opomíňať princípy uzatvárania zmlúv formulované v ust. § 43 a nasl. Občianskeho zákonníka, z ktorých rovnako vyplýva ako základná požiadavka dostatočnej určítosti oferty tak, aby jej akceptáciou skutočne došlo ku vzniku zmluvy.

52. Najvyšší súd dospel po preskúmaní napadnutého rozhodnutia k záveru, že výnimka zo stanoviska citovaného v bode 41 tohto rozhodnutia v prejednávanej veci nastala, a toto je nepreskúmateľné. Dovolací súd má za to, že vada podľa § 420 písm. f/ CSP spočíva v protichodnom a nedostačujúcom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré je rozhodnutím zmeňujúcim, a teda v celom rozsahu musí dávať odpovede na skutkové a právne otázky, ktoré v konaní vyvstali, a to vyčerpávajúcim spôsobom, pričom však neobsahuje preskúmateľné odpovede na ťažiskové otázky, od ktorých záviselo vecne správne rozhodnutie a právne posúdenie predmetnej veci. Odvolací súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil a svoje závery, právne aj skutkové, zaujal bez zrejmych a jasných odpovedí na všetky skutkovo a právne relevantné otázky.

53. Ak súdy pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí nepostupujú spôsobom podľa ust. § 220 ods. 2 CSP (resp. § 393 ods. 2 CSP), dochádza okrem iného k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené.

54. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane skonštatoval, že ak všeobecný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nedá odpovede na zásadné otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci a nevysporiada sa so zásadnou argumentáciou sporovej strany, je takéto rozhodnutie nezlučiteľné s ústavne garantovaným právom na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1, resp. s právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (viď napr. I. ÚS 317/2015, II. ÚS 578/2015, III. ÚS 627/2015). Za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu aj situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojím postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho - ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritéria vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie (subsumpcia skutkového stavu pod zvolené právne normy) nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, keď v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne alebo tým skôr - pokiaľ ich strana namietala, no napriek tomu ich všeobecný súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by napr. dostatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť. Pokiaľ všeobecný súd postupuje takto, dopúšťa sa okrem iného i ľubovôle zakázanej v čl. 2 ods. 2 ústavy (nález ústavného súdu z 3. októbra 2012, sp. zn. I. ÚS 33/2012).

55. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Dovolací súd preto dospel k záveru, že žalovaný dôvodne namietal, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k vade zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP.

Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

56. Záver dovolacieho súdu o existencii niektorých z väd zmätočnosti automaticky neznamená, že by bola vylúčená možnosť, aby dovolací súd pristúpil aj k skúmaniu namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci a s tým spojeného riešenia právnych otázok. Posudzovanie prípustnosti dovolania aj podľa § 421 ods. 1 CSP je pritom efektívne a opodstatnené vzhľadom na základné zásady súdneho konania, a to zásady hospodárnosti a rýchlosti, a iba takýmto postupom dovolacieho súdu dochádza v plnej miere k naplneniu ústavného práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy. Pri formulovaní tohto záveru vychádzal dovolací súd z nasledovných skutočností:

57. Priamo z výroku uznesenia ústavného súdu sp. zn. Plz. ÚS 1/2018 vyplýva, že pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP a najvyšší súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Tento záver je potrebné s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu aplikovať nielen na prípady, kedy dovolací súd dospel k záveru, že konanie nebolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 CSP, a

následne nepristúpil k skúmaniu dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, ale aj vtedy, keď dovolací súd vo svojom rozhodnutí síce konštatoval existenciu vady zmätočnosti a pri zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu - za predpokladu, že tomu nebráni zistená vada zmätočnosti - neposúdil správnosť alebo nesprávnosť namietaného právneho posúdenia z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, nakoľko neposúdil podané dovolanie v celej jeho šírke a vo svojom rozhodnutí nedal dovolateľovi odpoveď na všetky vo veci relevantné otázky. Uvedená skutočnosť vyplýva z toho, že súdy (vrátane odvolacieho súdu) sú povinné poskytovať spravodlivosť v materiálnom ponímaní a nemôžu postupovať pri rozhodovaní prísne formálne, pričom prílišný formalizmus by bol v rozpore s princípmi spravodlivosti (napr. IV. ÚS 192/08). Prílišný formalizmus pri výklade právnych noriem vedúcich k extrémne nespravodlivému záveru potom znamená porušenie základných práv. Spravodlivosť je totiž kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu ústavnú povinnosť hľadať také riešenie súdnej právnej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako nesúladne s princípom spravodlivosti a popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení (I. ÚS 26/2010), vždy je potrebné vychádzať z individuálnych, teda na konkrétnych zisteniach založených rozmeroch súdom prerokovanej veci.

58. Dovolací súd je povinný pri svojom rozhodovaní rešpektovať čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Túto povinnosť netreba chápať reštriktívne tak, aby nedochádzalo v konaní na dovolacom súde k zbytočným prieťahom (t. j. aby dovolací súd rozhodol o dovolaní v primeranej lehote), ale predmetný článok Základných princípov Civilného sporového poriadku treba pri kasačných rozhodnutiach vykladať tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to okolnosti prejednávanej veci umožňujú, musí dať odpoveď na všetky relevantné otázky pre ten-ktorý spor (t. j. nielen identifikovať vadu zmätočnosti, ale aj vyriešiť právne otázky, ktoré sú pre rozhodnutie vo veci kľúčové), lebo len tak dovolací súd prispeje k rýchlosti a hospodárnosti konania, aby bol definitívne nastolený stav právnej istoty medzi stranami sporu, keďže iba tak (na rozdiel od zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu pre vadu zmätočnosti) sa vďaka vyriešeniu kľúčových právnych otázok predíde podávaniu ďalších mimoriadnych opravných prostriedkov, ďalšiemu predlžovaniu konania a zvyšovaniu výdavkov strán sporu.

59. Nepochybne môžu nastať situácie, v ktorých pri závere o zmätočnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f/ CSP pre nepreskúmateľnosť jeho odôvodnenia, osobitne pri neúplnosti až úplnej absencii odôvodnenia k posúdeniu relevantných, pre rozhodnutie vo veci kľúčových právnych otázok, nebudú splnené podmienky pre súčasný prieskum dovolacím súdom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uvedené však vždy závisí od posúdenia konkrétnych okolností v preskúmvanej veci. Dovolacím súdom v tomto konaní posudzovaná vec však predstavuje prípad, ktorý dovolací prieskum umožňuje kumulatívne ako do väd zmätočnosti, tak väd právneho posúdenia veci. Vychádzajúc z vyššie uvedeného sa dovolací súd pri svojom rozhodovaní neobmedzil iba na konštatovanie o existencii vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Existencia vyššie uvedenej vady zmätočnosti nebráni v rozhodovanej veci dovolaciemu súdu skúmať dovolací dôvod podľa § 432 CSP, tu rešpektujúc záver ústavného súdu vyslovený v rozhodnutí sp. zn. Plz. ÚS 1/2018, ako aj právo strán sporu na súdnu ochranu, a predovšetkým zohľadňujúc zásady hospodárnosti, rýchlosti a efektívnosti súdneho konania. Preto dovolací súd pristúpil aj k posúdeniu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a k posúdeniu dovolateľom vymedzenej právnej otázky, pri vyriešení ktorej sa mal odvolací súd dopustiť nesprávneho právneho posúdenia.

60. Tu je nutné zohľadniť aj to, že základnou úlohou najvyššieho súdu je riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry, čím má najvyšší súd naplňať celospoločenský význam. Tento význam je daný tým, že najvyšší súd dbá o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov vlastnou rozhodovacou činnosťou (k tomu viď ustanovenie § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

61. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom

právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

62. Dôvod prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

63. Dovolateľom vymedzená právna otázka nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená, pričom dovolací dôvod bol vymedzený v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 CSP. Z tohto dôvodu dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovaného smerujúce proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu je prípustné aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

64. Z dovolania vyplýva, že žalovaný presne definuje, v čom vidí nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu pri aplikácii ust. § 266 ods. 3 ObZ, kedy výhradne zo zápisov v stavebnom denníku odvodil, že žalobca konal na základe prechádzajúcich pokynov žalovaného a že došlo k platnému uzavretiu zmluvy o dielo vzhľadom na určitú formuláciu použitú v objednávke vystavenej žalovaným. Dovolateľ má za to, že stavebný denník nie je záväzná forma objednávky, ale slúži len na evidenciu prác, ktoré sú na stavbe vykonávané. Odvolací súd nesprávne vychádzal z výkladu pojmov uvedených znalcom, čo do určenia rozsahu diela, čo nepreukazuje skutočné dojednanie strán. Dovolateľ tvrdí, že úlohou znalca nie je interpretovať dojednania strán, táto úloha patrí výlučne súdu.

65. Dovolateľ má za to, že správny právny záver je ten, že nemožno na ustálenie dohody o rozsahu prác v zmluve o dielo použiť znalecký posudok, ktorý vykladá určitý technický pojem použitý jednou zo strán v objednávke, ako aj to, že za dohodu o cene nemožno považovať vedomosť oboch strán o existencii určitej cenotvorby.

66. Ďalšou dovolacou námietkou s tvrdým nesprávnym právnym posúdením veci bola existencia vznesenej námietky premlčania, ktorou sa odvolací súd nezaoberal a o nej nerozhodoval v napadnutom rozsudku. Podľa dovolateľa až zmenou žalobného návrhu zo dňa 14.11.2012, kedy žalobca žiadal o pripustenie zmeny návrhu na začatie konania s tým, že žalovaný si objednal zemné práce na základe objednávky č. X/XX/XXXXXX zo dňa 9.10.2006, keď v žalobnom návrhu zo dňa 21.12.2007 uvádzal objednávku č. XX/XXXXXX zo dňa 11.1.2006, došlo k riadnemu uplatneniu nároku, a tento je premlčaný. Keďže však nedefinoval dovolateľ, ktorú otázku nesprávne odvolací súd vyriešil, dovolací súd sa touto časťou dovolania nemohol zaoberať. Navyše, otázka premlčania bola vyhodnotená odvolacím súdom v jeho druhom kasačnom rozhodnutí, v ktorom sa dostatočne právnymi aspektami premlčania a včasného uplatnenia nároku žalobcu zaoberal.

67. Určitosť právneho úkonu je zákonnou podmienkou jeho platnosti a je považovaná za náležitosť prejavu vôle. Právny úkon možno považovať za určitý vtedy, ak jeho obsah nie je vnútorne rozporný a súčasne je jeho predmet jasne určený. Vychádzajúc z princípu preferencie platnosti právneho úkonu pred jeho neplatnosťou súčasne platí, že aj v prípade určitých pochybností o určitosti obsahu či predmetu právneho úkonu bude tento neplatným len vtedy, ak tieto nedostatky nemožno preklenúť ani použitím interpretačných pravidiel ustanovených v § 35 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a § 266 ods. 1, 2 a 3 Obchodného zákonníka. Ak totiž tieto nedostatky možno takýmto spôsobom preklenúť, je ústavnou povinnosťou všeobecného súdu uprednostniť výklad, ktorý vedie k platnosti právneho úkonu,

a nie naopak. Preferencia výkladu uchováajúceho právny úkon v platnosti kladie vysoké nároky aj na odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktorým sa právny úkon vyhlasuje za neplatný. Z takého rozhodnutia musí byť najmä dostatočne zrejmé, z akého právneho dôvodu má neplatnosť právneho úkonu vyplývať, či porušenie danej právnej normy skutočne vedie k neplatnosti právneho úkonu a aké skutkové zistenia preukazujú naplnenie predpokladov právnej normy, z ktorej vyplýva neplatnosť právneho úkonu. (I. ÚS 640/2014).

68. Dovolací súd prirodzene akceptuje a sám podporuje už judikátorne potvrdenú prevažujúcu doktrínu preferencie platnosti právneho úkonu, bližšie už formulovanú vyššie (body 50 a 51 tohto rozhodnutia), vždy však za predpokladu dostatočného a preskúmateľného spôsobu zistenia zhody vôle strán. Pokiaľ sú podstatnými časťami zmluvy o dielo určitosť predmetu diela, teda aj dohoda o jeho rozsahu a dohoda o cene, musia byť v konaní osvedčené tieto predpoklady bez pochyb o tom, že dohoda o oboch náležitostiach v čase vzniku zmluvy existovala. Pokiaľ neexistovala, neznamená to automaticky nemožnosť dosiahnuť zo strany v žalobe označeného zhotoviteľa odmenu za vykonanú prácu, znamená to použiť osobitný postup (v konaní aj samotným žalovaným požadovaný), teda zistenie takého rozsahu prác, ktoré boli vykonané v jeho prospech a ich obvyklú cenu.

69. Tu dovolací súd len na okraj poznamenáva, že vždy je povinnosťou žalobcu osvedčiť ním uvádzané tvrdenia, pokiaľ teda neosvedčí určitú a zrozumiteľnú dohodu, dostáva sa do dôkaznej núdze pri tvrdeniach ohľadom existujúcej zmluvy o dielo, musí potom byť dôkazne aktívny na osvedčenie toho, čo reálne mohlo byť vykonané v prospech žalovaného a akú cenu má za to zaplatiť. Konzistentná obrana žalovaného počas celého konania spočívala v tom, že nemohli byť v jeho prospech vykonávané práce, ktoré už boli vykonané po zamietnutí reklamácie.

70. Znalecký posudok je dôkaz, k vykonaniu ktorého sa pristupuje, pokiaľ je v konaní potrebné vyriešiť odbornú otázku, ktorá v konaní v určitej fáze objasňovania skutkového stavu vyvstala a ktorú, dokonca aj v prípade, že by disponoval potrebnou odbornou kvalifikáciou samotný sudca, tento nemôže riešiť. Za odbornú otázku nemožno považovať právnu otázku, o tejto rozhoduje jedine sudca. Právne otázky sa nesmú klásť znalcom, ich zodpovedanie alebo posudzovanie nepatrí do kompetencie znalca. Súd rozhodne vo veci samej na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti, pričom jedným z takýchto dôkazov slúžiacich k objasneniu skutkového stavu je aj znalecký posudok.

71. Znalec je teda osoba, ktorá sa prizve do konania v prípade, kedy v konaní vyvstali otázky, ktorých zodpovedanie závisí od odborných znalostí. Nemožno hovoriť o absencii odbornej znalosti pri výklade zmluvného pojmu, ktorý mal slúžiť k dosiahnutiu dohody o rozsahu diela v čase, kedy žiadna zo strán nemohla reálne konečný rozsah diela poznať. Tu dovolací súd podotýka, že samotný rozsah bol limitovaný aj podmienkou uvedenou v danej objednávke, že všetky práce musia byť podmienené predchádzajúcim súhlasom zo strany konateľa žalovaného.

72. V súvislosti s určitosťou dohody o cene dovolací súd len odkazuje na už formulovanú požiadavku v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Obo 11/2013, kde sa uvádza, že „pri znaleckom dokazovaní o cene diela zo zmluvy o dielo, znalec nie je oprávnený vypočítať cenu spôsobom, ktorý uzná za vyhovujúci. Pri výpočte znalec musí rešpektovať dohodu účastníkov obsiahnutú v platnej zmluve.“ Nepochybne takéto pravidlo - rešpektovanie existujúcej dohody o cene diela - musí viazať pri úvahe o určení výšky odmeny aj samotný súd. Nemožno teda dovodiť, že pokiaľ existovala na oboch stranách vedomosť o určitom cenníku, ktorý sa obvykle pri vyčíslení ceny diela používa, tak existovala aj dohoda o cene.

73. Odvolací súd vlastne dospel k záveru, že zmluva o dielo je dostatočne určitá a platná, keď znalec určil obsah pojmu zemné práce a tieto boli vyhotovené žalobcom v rozsahu ustálenom znalcom v položkách 1 - 24 posudku a že cenu strany dohodli vo výške, ktorá má zodpovedať tomuto rozsahu s použitím cenníku ODIS, pretože taký cenník sa obvykle používa a obe strany o ňom majú vedomosť.

Navyše sa dohodli aj na rozšírení diela a aj tu si dohodli jeho cenu obdobne.

K aplikácii interpretačných pravidiel a k právnemu posúdeniu veci

74. V súvislosti s interpretáciou zhody vôle strán pri uzatváraní zmluvy o dielo možno identifikovať dve kľúčové rozhodnutia najvyššieho súdu tvoriace judikatúru, ktoré však na prejednávany skutkový stav nemožno použiť, keď ide o interpretáciu pojmu použitého v tvrdenej zmluve na základe znaleckého posúdenia.

75. Z rozsudku Najvyššieho súdu SR z 27. 9. 2001, sp. zn. Obdo V 31/2000 (publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 11/2002) vyplýva, že až po náležitom zistení obsahu ústnej dohody môže súd posúdiť, či na jej základe niekomu vznikla povinnosť. Na platnosť zmluvy o dielo nemá vplyv to, či na predmet diela bolo alebo nebolo vydané stavebné povolenie.

76. Ďalej v rozhodnutí sp. zn. 4?M Obdo 6/2011 najvyšší súd konštatuje, že pokiaľ každý z účastníkov právneho vzťahu interpretuje sporné dojednanie v obchodnej zmluve odlišne, musí sa výklad opierať o komplexný pohľad na okolnosti prípadu, vrátane samého jednania o uzavretí zmluvy s tým, že prejav vôle obsahujúci sporný výraz treba pri pochybnostiach vyložiť na ťarchu strany, ktorá ako prvá tento výraz v konaní použila (§ 266 ods. 4 OBZ).

77. Vo veci prejednávanej je formulácia a správna interpretácia použitého pojmu kľúčovou pre záver o platnom uzavretí zmluvy o dielo, keď použitý pojem má byť prejavom určitej, slobodnej a vážnej vôle o obsahu zmluvy a určítosti diela, ktorý je predmetom zmluvy.

78. Hoci ustanovenia Obchodného zákonníka pri zmluve o dielo majú komplexne dispozitívny charakter, toto neplatí pri vymedzení podstatných znakov tejto typickej, pomenovanej zmluvy (t.j. ich kogencia v zmysle § 263 ods. 2 ObZ). Pre platné uzavretie zmluvy postačuje ústna dohoda, vždy však minimálne o určení zmluvných strán a o predmete zmluvy. Jazykové vyjadrenie právneho úkonu zachytené v zmluve, pokiaľ je o jeho výklade a obsahu pochybnosť, musí byť najprv vykladané prostriedkami gramatickými (z hľadiska možného významu jednotlivých použitých pojmov), logickými (z hľadiska vzájomnej návaznosti použitých pojmov) či systematickými (z hľadiska zaradenia pojmov v štruktúre celého právneho úkonu). Okrem toho súd na základe vykonaného dokazovania posúdi, aká bola skutočná vôľa strán v okamihu uzavierania zmluvy, pričom podmienkou pre prihliadnutie k vôli účastníkov je to, aby nebola v rozpore s tým, čo plynie z jazykového vyjadrenia úkonu.

79. Obchodný zákonník v § 266 upravuje osobitný prístup k interpretácii zmluvných dojednaní ako osobitých pravidiel *lex specialis* voči úprave *lex generalis* obsiahnutej v ust. § 35 Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie má kogentný charakter, a preto sa zmluvné strany od neho nemôžu ani odchýliť ani ho vylúčiť.

80. Z odseku 1 vyplýva, že obchodnoprávna úprava uprednostňuje ako rozhodujúce výkladové kritérium význam vôle, a to pred jazykovým prejavom. Ide teda o subjektívne kritérium spočívajúce v úmysle konajúceho, pričom sa vyžaduje, aby takýto úmysel bol akceptujúcej strane známy alebo jej musel byť známy.

81. Pokiaľ prejav vôle nemožno vyložiť naznačeným spôsobom, t. j. úmysel konajúceho nemožno zistiť, treba postupovať podľa odseku 2, podľa ktorého sa prejav vôle vykladá podľa významu, ktorý by mu spravidla prikladala osoba v postavení, v akom je adresát úkonu. Teda nejde o význam, ktorý prejavu vôle prikladá určitá konkrétna osoba, ako v konaní učinil odvolací súd, ktorý takto objektivizoval odborný záver znalca. Ide tu o objektivizáciu interpretačného hľadiska v tom, že sa berie do úvahy abstraktná osoba v rovnakom postavení (podnikateľ, nepodnikateľ; subjekt dlhodobu alebo krátkodobu pôsobiaci v danej oblasti a pod.) ako osoba, ktorej bol prejav vôle určený. Ide o ustálenie takého významu prejavenej vôle, ktorý by mu prisúdila osoba v postavení adresáta. Ide o konštrukciu akejsi objektivizovanej rozumnej osoby, či priemerného riadneho obchodníka. V odseku 3 je upravené osobitné

interpretačné pravidlo, podľa ktorého sa musí brať náležitý zreteľ na všetky okolnosti súvisiace s prejavom vôle a na správanie účastníkov právneho úkonu s prihliadnutím na rokovania o uzavretí zmluvy, prax, ktorú strany medzi sebou zaviedli a následné správanie strán. Odsek 4 formuluje pravidlo výkladu contra proferentem, že takýto výraz treba vykladať v neprospech osoby, ktorá tento výraz použila ako prvá. Takéto ustanovenie má ten význam, že preventívne vedie strany k tomu, aby používaním nejednoznačných výrazov nesledovali cieľ získať rôzne výhody na úkor druhej strany.

82. Z ustálenej judikatúry najvyššieho súdu (sp. zn. 1 M Obdo 4/2014 (ZSP 46/2017), sp. zn. 3 Obdo 16/2002 (ZSP 56/2006)) tiež vyplýva, že pri výklade vôle podľa § 266 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka nemôže byť východiskom len sám prejav vôle, resp. vôľa konajúceho v momente, kedy prejav vôle urobil. Výklad sa musí opierať o komplexný pohľad na okolnosti prípadu s prihliadnutím na samotné jednanie o uzavretí zmluvy, prax, ktorú si strany vo vzájomnom obchodnom styku zaviedli a ich správanie po uzavretí zmluvy.

83. Dovolací súd s odkazom na vyššie formulované závery uzatvára nasledovné odpovede na právne otázky položené dovolateľom pri interpretácii ust. § 266 ods. 4 ObZ, pri posúdení ktorých odvolací súd pochybil, takto:

I. Nemožno výkladom určitého technického pojmu znalcom prekonať nedostatok zhody vôle strán o predmete zmluvy a o rozsahu plnenia pri uzatváraní zmluvy o dielo.

II. Vedomosť jednej zo strán v čase uzatvárania zmluvy o existencii určitej cenotvorby nemožno bez ďalšieho považovať za jej súhlasný prejav vôle s požadovanou cenou za vykonané dielo.

84. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/1994). Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

85. Vzhľadom na to, že konanie pred odvolacím súdom bolo poznačené existenciou vady zmätočnosti uvedenej s ustanovení § 420 písm. f/ CSP a dovolateľ zároveň dôvodne namietal aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky, ktorá nebola doposiaľ dovolacím súdom vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), najvyšší súd žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP), keďže vyslovený právny názor dovolacieho súdu bude viesť k potrebe prehodnotenia existencie zmluvy o dielo v jej podstatných náležitostiach a následne na základe dôkaznej aktivity strán k určeniú výšky nároku, ktorý žalobcovi vo vzťahu k žalovanému vznikol. V ďalšom konaní sú konajúce súdy viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

86. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

87. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.